

## BAN PHỤNG VỤ & THÁNH NHẠC

Phụng vụ là hành vi của con người toàn diện giữa một cộng đoàn phụng tự, bao gồm các tâm tình bên trong và cách thức biểu lộ ra bên ngoài là lời, là cử điệu và thái độ. Những cách thức này không thể tách rời nhau. Hơn nữa, cử điệu phụng vụ Kitô giáo có nguồn gốc và giá trị rất phong phú khơi nguồn từ mầu nhiệm Tử nạn và Phục sinh của Đức Kitô. Mỗi tín hữu tham khi dự phụng vụ, thể hiện mầu nhiệm phục sinh qua các tư thế và cử chỉ, bởi thế cử hành phụng vụ là phận vụ cao quý của Giáo hội, vì *“phụng vụ là tột đỉnh qui hướng mọi hoạt động của Giáo Hội, đồng thời cũng là nguồn mạch tuôn trào mọi năng lực của Giáo Hội”* (SC số 10). Mặt khác, phụng vụ luôn mang tính chất cộng đoàn, ở đó mỗi chi thể trong Thân Thể mầu nhiệm của Đức Kitô, được mời gọi hợp chung tâm tình và lời ca tiếng hát của mình để làm thành lời kinh nguyện ca tụng và tôn vinh Thiên Chúa.

Truyền thống đan tu Tây Phương, bắt đầu từ Thánh Tô Biê Đứ, trong quy luật của ngài, đã thiết lập tính ưu tiên tuyệt đối cho việc thờ phượng Thiên Chúa hơn bất kỳ nhiệm vụ nào khác của đời sống đan sĩ, khi ngài viết: *“đan sĩ không lấy gì làm hơn việc Chúa”* (TL 43, 3). Từ đó, phụng vụ đan tu đặt nặng tính cộng đoàn với việc các đan sĩ cùng nhau cử hành phụng vụ các giờ kinh bảy lần được trải dài trong suốt ngày sống theo như cách diễn tả của Vịnh Gia: *“con ca tụng Chúa mỗi ngày bảy lượt”* (Tv 118, 164).

Hội Dòng Xitô Thánh Gia, là hội dòng chuyên về chiêm niệm do cha Henri Denis Biê Đứ Thuận thành lập vào ngày 15 tháng 8 năm 1918 trên núi Phước Sơn, Quảng Trị. Đến ngày 11 tháng 10 năm 1933 được Đại hội toàn Dòng chấp thuận và ngày 24 tháng 5 năm 1934 được Tòa Thánh ban sắc lệnh gia nhập Dòng Xitô thế giới (x. *Di Ngôn, trang 258*). Từ đó, bên cạnh việc thể hiện những nét đặc thù của đời sống đan tu theo tinh thần Tu Luật Thánh Tô Biê Đứ, đời sống các đan sĩ Xitô Thánh Gia còn theo gương lành và lời giáo huấn của cha Tô Phụ, tham gia vào việc cứu rỗi các linh hồn chưa nhận biết Chúa bằng đời sống hãm mình và cầu nguyện, nhất là luôn luôn ý thức điều mà Cha đã khuyên dạy: *“phần vụ của chúng ta, không phải là hoạt động bên ngoài, nhưng là việc dâng lên Chúa bài ca chúc tụng liên li. Phước của đời chúng ta, là trở nên một loài chim, hót lên lời ca ngợi Chúa, theo gương Đức Mẹ, là con chim hót hay hơn cả”* (Di Ngôn, 128).

Trải qua gần trăm năm, qua các thế hệ cha anh, nhờ ơn Chúa, Hội dòng Xitô Thánh Gia đã trở thành như cây đại thụ vươn cành ra khắp trong và ngoài nước, và thế hệ hôm nay vẫn trung thành sống theo tinh thần Đáng sáng lập, luôn ý thức phận vụ cao quý của đời mình là được hát lên lời ca tụng Thiên Chúa qua mọi sinh hoạt đời đan tu, đặc biệt là khi cử hành phụng vụ Thánh lễ và kinh thần vụ. Bởi lẽ kinh thần vụ vốn là lời cầu nguyện liên li của toàn thể Hội Thánh để thánh hóa ngày giờ và toàn bộ sinh hoạt của con người. Ý thức được tầm quan trọng đó, Hội Dòng luôn đặt trọng tâm đời sống của con cái mình nơi sự thờ phượng Thiên Chúa qua hai chiều kích Ora et Labora, như

phương thế giúp cho sự thánh hiến của đan sĩ Xitô Thánh Gia được đầy tràn và sung mãn.

Công Đồng Vatican II, một biến cố quan trọng đối với toàn thể Giáo Hội, đã thực sự làm cho Giáo Hội được mở ra và đến với các dân tộc. Cùng với nhiều lãnh vực quan trọng khác, hội nhập văn hóa là một yếu tố đã giúp cho Giáo Hội trở nên gần gũi và đi vào từng nền văn hóa trên toàn thế giới. Đặc biệt đối với lãnh vực phụng vụ, thay vì được cử hành bằng tiếng Latinh xa lạ, thì nay được chấp thuận cho phép cử hành bằng tiếng bản xứ. Các bản văn phụng vụ, kinh thánh được chuyển ngữ, các nghi thức phụng vụ cũng được thích nghi,... tất cả làm cho các tín hữu tham dự phụng vụ trở nên tích cực và chủ động hơn.

Từ luồng gió mới này, nền phụng vụ của Hội Dòng Xitô Thánh Gia cũng bắt đầu chuyển mình. Liên tiếp hai kỳ Tổng Hội 1972 và 1974, dưới quyền chủ tọa của Viện phụ Hội trưởng Gioan Vương Đình Lâm, nhóm họp tại trụ sở Trần Bình Trọng, đã cho thi hành dự án canh tân cơ cấu phụng vụ, đồng thời cũng cho phép tại các đan viện, bắt đầu thích nghi và thử nghiệm những cung hát mới bằng tiếng Việt đan xen với những cung hát bằng tiếng Latinh.

+ Tại đan viện Châu Sơn Đơn Dương, vào thời cha viện trưởng Stephanô Trần Ngọc Hoàng, cụ thể là vào ngày lễ sinh nhật Đức Mẹ năm 1969, đã bắt đầu thí nghiệm hát một số giờ kinh phụng vụ bằng tiếng Việt. Công việc này Viện phụ Stephanô trao cho cha Grégorio Phan Thanh Quảng lúc đó là nhạc trưởng của Đan viện, nghiên cứu và thí nghiệm từ việc dịch các thánh vịnh bằng La ngữ sang tiếng Việt theo thể thơ mới 7 chữ để phổ nhạc, mỗi câu kinh có 2 vế, vế trên nốt nhạc cao hơn, vế dưới nốt nhạc thấp hơn và kết vế chủ âm.

Bấy giờ mới sáng tác được 2 cung là cung Fa trưởng và Rê thứ, sử dụng cho các Giờ Kinh nhỏ ban ngày, kinh giờ 3 ngày Chúa nhật. Giờ kinh tối, ngày nào cũng sử dụng 3 thánh vịnh đặc biệt, nên cũng đã được hát với cung đặc biệt với thánh thi: “Màn tối buông dần nắng hồng đã tàn...” hoặc “Chiều tối ánh nắng hồng đã tàn...”.

Tùy theo nhu cầu ngày lễ, cha nhạc trưởng cũng đã sáng tác một số Thánh thi cho Mùa vọng, Mùa chay, Mùa phục sinh, Mùa thường niên, Chúa nhật thường niên, Lễ Đức Mẹ, Kinh trước bữa trưa và bữa tối cũng đã được phổ nhạc. Khi đó cha nhạc trưởng đã sáng tác được 2 cung, cung 1 & 2 mà hiện thời Hội dòng Xitô Thánh Gia còn sử dụng.

+ Tại đan viện Phước Lý, và tu sở An Phước, vào thời cha viện trưởng Gioan Nguyễn Văn Luận, cũng bắt đầu thử nghiệm hát



Viện phụ  
Stephano Trần Ngọc Hoàng



Cha Gregorio  
Phan Thanh Quảng

một số thánh thi và thánh vịnh theo cung hát tiếng Việt do cha Ignatio Trần Ngân, lúc bấy giờ là ca trưởng soạn tác, chẳng hạn như thánh thi giờ ba “Giờ đã đến lay Thần Linh Chí Thánh...”, và các cung thánh vịnh sau này được hoàn thiện thêm mà ngày nay chúng ta vẫn sử dụng.

Để chuẩn bị mừng lễ 900 năm sinh nhật của Thánh Phụ Bênadô, sẽ tổ chức tại Phước Lý ngày 20 tháng 8 năm 1990, Hội Đồng Quản Trị đã lập nhóm gồm một số anh em trẻ trong Hội Dòng, đứng đầu là cha Ignatio Trần Ngân, soạn thảo phần phụng vụ cho ngày lễ trọng đại này.

Từ những sự bắt đầu đó nơi một số cộng đoàn, đã tạo tiền đề và nền tảng cho ban Phụng vụ & Thánh nhạc dần được hình thành. Cột mốc quan trọng, Tổng Hội đặc biệt năm 1991, được đặt dưới sự chủ tọa của Viện phụ Hội trưởng Gioan Vương Đình Lâm, tại Trụ sở Trần Bình Trọng, đã chính thức thành lập Ban Thánh Nhạc với cha Ignatio Trần Ngân làm trưởng ban, cùng với các thành viên như thầy Ephraem Trịnh Văn Đức, thầy Eduardo Trần Ngọc Hoan, thầy



Gioan Bosco Trần Văn Thành, thầy Gioan Lasan Đậu Văn Ân, thầy Thomas Thiện Trần Văn Dung.

Kể từ khi thành lập cho đến hôm nay, ban Phụng vụ & Thánh nhạc có thâm niên 46 năm với 5 vị trưởng ban: tiên khởi là cố viện phụ Ignatio Trần Ngân (PL), cha Eduardo Trần Ngọc Hoan (TP), cha Thomas Thiện Trần Văn Dung (PS); cha Louis Gonzaga Hoàng Luật (CT) và cha Placido Vũ Quốc Bảo (PL), cùng với các thành viên nòng cốt qua các giai đoạn khác nhau: thế hệ đầu tiên gồm viện phụ Ephraem Trịnh Văn Đức (CSĐD), viện phụ Gioan Bosco Trần Văn Thành (CT), thầy Gioan Lasan Đậu Văn Ân (PS), cha Thomas Thiện Trần Văn Dung (PS); rồi thế hệ nối tiếp gồm thầy Hilario Nguyễn Hữu Đào (PL), cha Nicolas Thê Nguyễn Đức Thê (CSNQ), cha Fx. Salesio Trần Huy Huê (PV), cha Athanasio Nguyễn Văn Lợi (CSĐD), cha Anrê Thông Nguyễn Đức Giáo (TP), và một số anh chị em thành viên của các cộng đoàn trong Hội Dòng.



Thống kê cho đến hôm nay, những phần đã được phổ nhạc tương đối đầy



đủ gồm các sách: Nhạc Thần Tụng, Phần chung & Lễ riêng, Mùa Vọng & Giáng sinh, Mùa Chay & Phục sinh. Riêng phần hát Thánh Vịnh có tất cả 8 cung giọng khác nhau phỏng theo các làn điệu dân ca của cả ba miền trong đất nước, góp phần làm cho đời sống phụng vụ và thánh

nhạc của Hội Dòng thêm phong phú và sốt sắng.

Trong suốt hai năm (2016-2017), ban Phụng vụ & Thánh nhạc được Hội Dòng giao trách nhiệm soạn thảo phần phụng vụ và thánh nhạc cho các dịp lễ đặc

biệt mừng Bách Chu Niên ngày Cha Tổ Phụ lập Dòng, nên vì thế các công việc khác đều phải tạm ngưng. Dự tính sau dịp mừng đại lễ trăm năm này, anh chị em trong ban sẽ tiếp tục việc tu chính và phổ nhạc cho các phần còn lại của các sách Phần chung & Lễ riêng, Mùa Vọng &



Giáng sinh, Mùa Chay & Phục sinh. Ngoài ra, từ hơn mười năm nay, Ban Phụng vụ & Thánh nhạc luôn cố gắng soạn thảo cuốn lịch Phụng vụ cho cả Hội Dòng tương đối đầy đủ và thiết tưởng là công việc cần thiết và hữu cho mỗi cộng đoàn và mỗi anh chị em trong Hội Dòng.



Với tư cách là trưởng ban đương nhiệm, con xin chân thành cảm ơn quý Viện phụ, quý Cha, quý Thầy, quý Xơ trong ban Phụng vụ & Thánh Nhạc, nhất là quý vị tiền nhiệm, đã góp nhiều công sức cho nền phụng vụ và thánh nhạc của Hội Dòng có được như ngày hôm nay, hầu giúp cho anh chị em mình thêm phần sốt sắng và niềm vui mỗi khi cử hành các giờ thần vụ. Nguyên xin Thiên Chúa Đấng giàu lòng thương xót đón đưa quý cha anh đã qua đời vào hưởng Tôn Nhan Chúa, và thương chúc lành cho anh chị em thành viên còn sống được luôn

hăng say dẫn thân phục vụ Hội dòng trong chính công việc mà Hội Dòng đã tin tưởng ủy thác cho ban Phụng vụ & Thánh nhạc của chúng ta. Amen.